



American Express Travelcast: Wandeling Over Het Water in Amsterdam

**American Express**

**Travelcast**

**Beyond Sightseeing**

**Wandeling Over Het Water**

**Transcript**

To download the Travelcast, visit <http://www.americanexpress.co.uk/travelcast/>

Copyright © 2007 American Express. All rights reserved.

## INTRODUCTION

---

Dag, en welkom bij de American Express Travelcast voor de betoverende stad Amsterdam.

Mijn naam is Matthys

*Hallo, ik ben Marianna*

Samen gaan wij u voorstellen aan de stad die bekend staat als het Venetië van het noorden...

*Hoewel Amsterdammers graag zeggen dat Venetië het Amsterdam van het zuiden is. Om te beginnen hebben wij meer grachten! Geen andere stad ter wereld combineert de pracht van de Amsterdamse grachten met de levendigheid van een oude Europese havenstad en een uniek vrijdenkende bevolking. Ze zijn ook relaxed, wat goed te zien is als ze met hun oude versleten fietsen over de hobbelige straten langs de grachten rijden.*

Zelfs de plaatselijke bevolking is zich niet altijd bewust van het feit dat de straten waar ze lopen ooit een watergebied waren. Veel van de belangrijkste straten van de stad waren ooit waterwegen, het Centraal Station staat op palen, en zelfs het Paleis op de Dam is op moerassige grond gebouwd. Vergezel ons op deze wandeling, laat u terugvoeren naar de tijd dat de Hollanders de wereldzeeën beheersten, luister naar het verhaal van de paling die de dood van 26 mensen veroorzaakte, en het verhaal van de plaatselijke timmerman die de grachten creëerde.

*Alle plekken die we bezoeken zijn aangegeven op de Travelcast bezoekerskaart. U kunt ze allemaal vandaag bezoeken, maar u kunt ook een korte versie van de route doen, of de route naar eigen voorkeur indelen. We beginnen op het plein voor het Centraal Station.*

## BESTEMMING 1

### Centraal Station: Pierre Cuypers

---

Bij aankomst op het Centraal Station van Amsterdam stapt u letterlijk in de waterrijke geschiedenis van de stad. Toen de befaamde Nederlandse architect Pierre Cuypers aan het einde van de 19<sup>de</sup> eeuw hier het treinstation bouwde, was dit gebied een zandbank aan het IJ.

*Stelt u zich voor wat Cuypers hier zag. Geen huizen en straten maar water en schepen. Vaartuigen in alle mogelijke afmetingen. Elegante zeilschepen met ladingen nootmuskaat en kruidnagels uit Indonesië maar ook kleine vissersboten met de vangst van de dag.*

*Cuypers wist dat hij met zijn opdracht dit beeld voorgoed zou verstoren. Het nieuwe station zou de stad Amsterdam voor het eerst afscheiden van het open water van het IJ.*

Wij weten niet precies waarom de Nederlandse overheid besloot om het station op deze plaats te bouwen, en niet aan het Leidseplein, zoals de Gemeenteraad van Amsterdam had voorgesteld. Maar de bouw van het station was een teken dat zeilschepen werden verdrongen door moderne stoommachines.

De constructie van het Centraal Station nam zeven jaar in beslag, en was het grootste bouwproject in Amsterdam in de 19<sup>de</sup> eeuw. Hoewel veel Amsterdammers het niet eens waren met de locatie van het station, wilde iedereen het nieuwe gebouw bewonderen. Niet minder dan 14.000 mensen kochten perronkaartjes op de openingsdag.

*Cuypers uitdaging was om een watervlakte te veranderen in wat u hier voor u ziet. Hij deed dit door drie reusachtige kunstmatige eilanden te creëren. Met wiskundige precisie bepaalde hij dat het gewicht van het station gedragen kon worden door 8.687 houten palen. Het was een briljant constructieplan, want het station is ruim een eeuw later nog altijd in perfecte staat.*

Pierre Cuypers is tot op de dag van vandaag beroemd om zowel het Centraal Station als zijn andere meesterwerk, het Rijksmuseum. Beide gebouwen combineren elementen van de Gotiek en de Renaissance. Deze stijlen waren weer populair geworden door de economische bloei en grootschalige bouwprojecten die in Amsterdam werden uitgevoerd.

De openbare projecten van Cuypers doen denken aan burgerkathedralen, wellicht omdat het grootste deel van zijn werk bestond uit het ontwerpen van ruim 100 kerken in Nederland. Pierre Cuypers was uiterst succesvol en productief. Hij heeft talloze jonge architecten opgeleid, waaronder zijn zoon, kleinzoon en neef, die allen in zijn voetstappen zijn getreden.

*Volg ons nu naar de Haarlemmerstraat, ook een omgeving die veel te maken heeft met het maritieme verleden van Amsterdam.*

## BESTEMMING 2

### **West Indisch Huis: Peter Stuyvesant**

---

*Dit fraaie herenhuis aan de zuidzijde van de Haarlemmerstraat is het West Indisch Huis, waar een deel van Nederlands enorme maritieme imperium werd bestuurd. Het huis werd gebouwd in 1617 en werd zes jaar later betrokken door de Nederlandse West-Indische Compagnie. In die dagen waren deze privé-bedrijven oppermachtig. Ze sloegen hun eigen munten en hadden hun eigen legers. Ze stuurden schepen de wereld over voor commercieel gewin en hielpen de Nieuwe Wereld vorm te geven. Achter deze deuren werd het besluit genomen om een nederzetting op Manhattan te vestigen en het eiland Nieuw Amsterdam te noemen.*

Peter Stuyvesant was de avonturier die de kolonie zou leiden totdat de Engelsen het gebied overnamen en het New York noemden. Als de deuren van het gebouw gesloten zijn, kunt u langs de oostkant lopen en een blik werpen op de 17<sup>de</sup> eeuwse binnenplaats, waar een standbeeld van Stuyvesant trots poseert.

Peter werd geboren in Nederland, werd militair en diende met distinctie in West-Indië. Hij verloor een been tijdens een aanval op het Portugese eiland St. Martin. Stuyvesant moest verder met één been door het leven, maar hij zat niet stil. Hij was een actieve ondernemer in een tijd die gouden kansen bood voor mensen met ondernemingszin. Zij die ervoor kozen de wereldzeeën te bevaren – en de Hollanders waren altijd nieuwsgierige ontdekkingsreizigers – konden fortuinen verdienen en tot grote hoogte stijgen.

Stuyvesant werd de Gouverneur van de stad Nieuw Amsterdam, waar zijn militaire achtergrond goed van pas kwam. Hoewel de Engelsen de stad in 1644 overnamen, wijzen veel plaatsen nog altijd op de Hollandse oorsprong van New York City en de uitbreiding die onder Stuyvesant tot stand kwam.

*De Hollandse West-Indische Compagnie zou Stuyvesants controle over Nieuw Amsterdam niet lang overleven. De compagnie was nooit zo succesvol als zijn rivaal, de Vereenigde Oostindische Compagnie, omdat het altijd meer geïnteresseerd was in het voeren van oorlog dan in de handel in goederen.*

We steken nu de Prinsengracht over en lopen langs de Lindengracht naar huisnummer 186, halverwege de straat aan de noordzijde.

## BESTEMMING 3

### Lindengracht: De stoere politieman

---

*U liep over de Lindengracht. Dit was ooit een echte gracht – met lindebomen aan beide zijden – totdat het gedempt werd om het toenemende verkeer te kunnen verwerken.*

Deze aangename straat was het toneel van wat Amsterdammers het palingoproer noemen. Het is de opmerkelijke geschiedenis van een politieman die een paling redde maar een oproer veroorzaakte.

In 1886 werd van het huis op Lindengracht 186 een touw gespannen naar de andere kant van de gracht. (De strook in het midden van de straat waar nu auto's staan was vroeger water.) Stelt u zich voor, een kronkelende paling die vastgebonden is aan een touw en bovendien is ingesmeerd met zeep om hem nog gladder te maken. De bedoeling was om de gracht op te roeien en te proberen de paling te grijpen. De winnaar kon de paling mee naar huis nemen voor het avondmaal. Wreed? Ja... en daarom werd het al snel verboden.

*Een moedige politieagent die op het lawaai afkwam, liep dwars door de roerige menigte en probeerde het touw door te snijden om de paling te bevrijden.*

*Hij wist dat het palingspel gemakkelijk ontaarde in ongeregeldheden. Hier in de Jordaan – een volkswijk – waren de mensen onrustig wegens de lage lonen en slechte behuizing, en ze moesten de kans hebben om stoom af te blazen. De menigte werd boos dat hun feestje verstoord werd, en belaagde de agent.*

*De heldhaftige diender vreesde voor zijn leven en sloeg op de vlucht. Hij keerde echter terug met versterking. Het opstootje veranderde in een veldslag en het leger moest worden ingezet.*

Het gevolg was onlusten die drie dagen aanhielden. 26 mensen kwamen om het leven en 136 werden gewond. De paling overleefde, maar dat geldt niet voor de gracht. De Lindengracht, net als vele andere grachten in de stad, werd gedempt om ruimte te maken voor het toenemende verkeer.

*Toch heeft Amsterdam nog altijd meer grachten dan Venetië.*

*Laten we nu teruglopen naar de Prinsengracht, in zuidelijke richting, tot nummer 263 aan de oostzijde van de straat.*

## BESTEMMING 4

### Het Anne Frank Huis

---

*Meestal is het onmiddellijk duidelijk waar nummer 263 is. Er staan bijna altijd lange rijen met mensen die wachten om naar binnen te gaan.*

Het Anne Frank Huis is één van de meest bezochte plekken van Amsterdam. Prinsengracht 263 is een fraai pand dat gebouwd werd in 1635. Het pand is klein en smal, en om meer ruimte te creëren werd lang geleden in de tuin achter het huis een stuk bijgebouwd.

Het was in deze ruimte achter het huis waar de teenager Anne Frank en haar familie zich voor de Nazi's verborgen hielden. Anne's beroemde dagboek maakt duidelijk hoe de Duitsers van plan waren het water van Amsterdam voor de verdediging van de stad te gebruiken. Op 3 februari 1944 schreef Anne in haar dagboek:

*'In het geval van een Engelse invasie van Holland zullen de Duitsers alles doen om het land te verdedigen, als het nodig is zelfs alles onder water zetten. Ze hebben kaarten van Holland gepubliceerd waarop gebieden aangegeven zijn die onderwater gezet kunnen worden. Omdat grote delen van Amsterdam gemarkeerd waren, vroegen wij ons af wat we moeten doen als het water tot ons middel zou stijgen.'*

Gelukkig hebben de Duitsers nooit de kans gekregen om Amsterdam onder water te zetten. Toen de Amerikaanse en Britse troepen het zuiden van Nederland bevrijdden, arriveerde het Canadese leger in Amsterdam. Helaas was het te laat voor de familie Frank en voor vele, vele anderen.

*De Canadese militairen werden enthousiast verwelkomd, en een duurzame band tussen het Nederlandse en Canadese volk was het resultaat. Uit veiligheidsoverwegingen bracht Koningin Juliana in 1940 haar gezin via Engeland naar Canada. Als teken van dankbaarheid presenteerde zij de stad Ottawa in 1945 met 100.000 tulpenbollen. Dit leidde tot het ontstaan van het Canadese Tulpenfestival, het grootste ter wereld en een prachtige metafoor voor vrede en internationale vriendschap.*

We lopen nu in de richting van de Leliegracht, en vervolgens in oostelijke richting naar de Torensluisbrug.

## BESTEMMING 5

### Torensluisbrug en JC Sinck

---

Dit is niet alleen de breedste maar ook de oudste brug van de stad. De Torensluis werd voltooid in 1648 en dankt zijn naam aan de uitkijktoren die 200 jaar op deze plek stond. In de bestrating van de brug is de plek aangegeven waar de toren vroeger stond.

De brug biedt een goed zicht op de Singel. Dit was ooit de vestinggracht van het ommuurde centrum van Amsterdam. De stad geeft nu een vredige indruk maar haar structuur herinnert aan de vestingbouw uit de Middeleeuwen.

*De ramen met tralies van de oude gevangenis onder de brug zijn minder oud. Het moet een ware straf geweest zijn om in deze donkere kerker opgesloten te worden. U kunt zich voorstellen dat de gevangenen rilden van de kou als het waterpeil in de gracht tot hun knieën steeg.*

Als we op het water neerkijken, wordt ook duidelijk dat het wonen naast een gracht niet zonder gevaar is. Soms vallen dingen in het water.

In de jaren 1920 ontwikkelde een ondernemende man genaamd JC Sinck een kraan om paarden uit het water te takelen. Door de hoge wallen is het niet gemakkelijk weer uit de gracht te klimmen. Dat geldt vooral voor paarden. Met zijn kraan achterop een kar maakte Sinck een klein fortuin. De meeste mensen konden zich in die dagen slechts één paard permitteren en niemand kon het zich veroorloven dit waardevolle bezit te laten verdrinken.

*Een model van deze interessante uitvinding is te bewonderen in het fraaie Amsterdams Historische Museum. We komen er langs als we onze weg vervolgen in oostelijke richting en dan door de Kalverstraat in zuidelijke richting naar Bestemming 6 gaan. Dit is de tweede helft van onze Travelcast-toer.*

*Als u zou besluiten om te stoppen, kijk dan even naar de westkant van de straat voordat u het Spui opgaat. Daar ziet u een kleine straat die toegang geeft tot de Begijnhof, één van de meest charmante pleintjes van de stad. Het huis op nummer 34 is bijna 600 jaar oud, en waarschijnlijk het oudste huis van de stad. Het Begijnhof is één van de verborgen juwelen van Amsterdam.*

## BESTEMMING 6

### **De Bloemenmarkt: Van Gogh, Bloemen, en Fortuinen**

---

*De drijvende Bloemenmarkt is één van de meest populaire toeristische attracties van de stad. De huidige bezoekers maken foto's met moderne digitale camera's, maar het schilderachtige beeld is door de jaren heen nauwelijks veranderd. We weten bijvoorbeeld dat Vincent van Gogh hier op 4 juni 1877 was. In een brief aan zijn broer Theo schreef hij:*

*'Ik kwam vandaag langs de bloemenmarkt op de Singel, en zag een prachtig tafereel. Een man verkocht potten met allerlei bloemen en planten... en zijn kleine dochtertje zat hier middenin, zo eenvoudig met haar kleine zwarte muts en een paar heldere lachende ogen.'*

*Tegenwoordig wordt Van Gogh bewonderd om zijn schilderijen met de prachtige zonnebloemen en het bijzondere doek met de irissen, één van de meest kostbare schilderijen ter wereld. In de 17<sup>de</sup> eeuw was het een andere bloem die de passie en hebzucht van mensen wekte - de tulp.*

De Hollandse Tulpengekte begon in 1636 en duurde slechts één jaar.

Een paar jaar eerder had geen enkele Nederlander ooit een tulp gezien. De bloemen groeiden in de vrije natuur in Turkije en op de steppen van Centraal Azië. Het woord tulp is afgeleid van het Perzische woord voor tulband, die op de bloem lijkt.

*Deze exotische bollen bereikten Wenen vanuit Turkije, en kwamen vervolgens ook in Nederland terecht. De bloemen leidden tot concurrentie tussen leden van de statusbewuste hogere klasse voor het bezit van zeldzame tulpen met felle kleuren en vlammen op de bloemblaadjes. Unieke soorten kregen exotische namen of werden vernoemd naar Hollandse admiralen.*

Met een goede bol kon een arbeider een jaarinkomen verdienen. Mensen investeerden hun spaargeld om tulpgewassen te kopen die nog geplant moesten worden.

Binnen een jaar was de markt gecrasht. Mensen in Amsterdam verloren en verdienden fortuinen in die dagen.

*Maar als u ziet hoe tulpen verkocht worden op de Bloemenmarkt, dan is het duidelijk dat deze handel nog altijd belangrijk is voor Nederland. Ons kleine landje is de grootste exporteur van bloemen ter wereld.*

Van de gouden bloemen gaan we nu naar de zogenaamde Gouden Bocht. We lopen in zuidelijke richting om te pauzeren aan de gracht der Heren, de Herengracht.

## BESTEMMING 7

### **De Gouden Bocht: Hendrick Staets**

---

*Laten we nu langs de Herengracht wandelen en stoppen bij het pand met huisnummer 466. Hier begint een lichte kromming in de elegante gracht, die door zijn schoonheid de Gouden Bocht wordt genoemd.*

In 1609 kreeg de gemeentelijke timmerman Hendrick Staets de opdracht om het toekomstige Amsterdam vorm te geven. De stad werd zonder veel planning steeds verder uitgebreid. Mede oorzaak was de Belegering van Antwerpen, die het gevolg was van de 80-jarige oorlog tussen Spanje en Nederland. Vluchtelingen uit Antwerpen kwamen naar Amsterdam, en het stadscentrum raakte overbevolkt.

Amsterdam was omringd door de Singel, die de vestinggracht om de stad vormde. Het gebied waar u nu staat was moerasland. Hoe kon dit moeras in bebouwbare grond worden veranderd?

*De elegante oplossing die we nu de Grachtengordel noemen werd aangedragen door de gemeentelijke timmerman. Hendrick Staets, die geen ervaring had met stadplanning, stelde voor om parallel aan de Singel drie grachten uit te graven.*

De aarde van de uitgegraven grachten zou gebruikt worden om de bouwgrond te versterken. De grachten moesten precies 25 meter breed worden – voldoende om vier aken gelijktijdig te laten passeren. Om zowel de juiste proporties te krijgen en een gevoel van gelijkheid te creëren, zou de voorgevel van ieder huis precies 30 meter breed worden.

Hendrick Staets toonde de precisie van een man die gewend is met hout te werken. Elke besnoeiing, elke hoek, elke verbinding moest perfect zijn. Hij was geen bureaucraat of stadsambtenaar maar een ambachtsman. Als een timmerman een plan maakt, moet het kloppen.

De ingenieuze oplossing van Staets verdrievoudigde de omvang van Amsterdam, maar niemand woonde meer dan 400 meter van de Singel. De Prinsengracht was het Gracht van de Prins. Hierbinnen ligt de Keizersgracht. En hierbinnen, waar wij nu staan, is de Herengracht.

*Laten we nu in zuidoostelijk richting lopen – naar de Amstel en de Magere Brug bij de Kerkstraat.*

## BESTEMMING 8

### **De Zusters Mager, de Magere Brug en de Amstelsluizen**

---

*Hier over de brede Amstel is de meest gefotografeerde brug van Amsterdam, de Magere Brug. Volgens een legende waren er twee zusters, Mager genaamd, die tegenover elkaar aan de rivier woonden. Ze werden moe van de lange wandeling die ze dagelijks moesten ondernemen om gezellig bij elkaar koffie te drinken.*

Dus bouwden de ondernemende zusters een brug. We weten niet of de zusters de brug zelf lieten bouwen of een verzoek indienden bij het stadsbestuur. Een nieuwe brug was niet goedkoop, zelfs in 1670, toen de oorspronkelijke Magere Brug werd gebouwd. De huidige versie is in feite een moderne replica, omdat de originele brug in slechte staat was en door de jaren heen herhaaldelijk werd gerestaureerd en verbreed. Het ontwerp is een ophaalbrug met twee delen die ophoog komen om doorgang te kunnen verlenen aan het scheepsverkeer.

*De brug is het bewijs dat het water waardoor deze stad werd gevormd geen belemmering hoeft te zijn voor twee zusters die er op staan samen koffie te drinken. Het is typisch Nederlands en typisch Amsterdams om bij elkaar op de koffie te gaan en een praatje te maken. Als u door de stad dwaalt, zal het u opvallen dat Amsterdammers het heerlijk vinden vrienden te ontmoeten in bruine cafés, barretjes, en eetcafés.*

*Tegenwoordig is de Magere Brug alleen toegankelijk voor voetgangers en fietsers. 's Avonds, als de verlichting is aangestoken, is het een prachtige en zeer romantische plek.*

Als u hier 's avonds om ongeveer 9.30 bent, luister dan naar het geluid dat u alleen in Amsterdam zult horen. Kijk vanaf de Magere Brug in zuidelijk richting naar de Amstelsluizen, die 's avonds om deze tijd gesloten worden.

Er is hier een gezegde dat de grachten drie meter diep zijn – een meter water, een meter fietsen en een meter modder. De fietsen en andere afval wordt met machines uit het water gevist. Het sluiten van deze sluispoorten isoleert het grachtensysteem, en bij het pompstation aan de oostkant van de stad worden elke nacht een paar honderd duizend liter zoet water door de grachten gepompt. Het hele watersysteem wordt elke drie dagen ververs, zodat alles wat in het water terecht komt weggespoeld wordt.

*Om een idee te krijgen van het belang van het waterpeil in deze stad die grotendeels onder de zeespiegel ligt, gaan we nu een kijkje nemen op het Waterlooplein en bij onze voorlaatste bestemming – de Stopera. We nemen de ingang aan de oostkant van het gebouw.*

## BESTEMMING 9

### **De Stopera: Normaal Amsterdams Peil**

Dit unieke gebouw heet onofficieel de Stopera, omdat het een combinatie is van stadhuis en opera. Maar er is nog een andere reden waarom het de Stopera heet. Net als met het Centraal Station een eeuw geleden was een deel van de Amsterdamse bevolking tegen de bouw van een muziektheater. Het was volgens tegenstanders niet alleen te duur maar ook ongepast om een dergelijk luxe gebouw in de voormalige Joodse wijk van de stad te plaatsen.

*Om de bouw van de Stopera te blokkeren, bezetten krakers lege huizen die moesten worden afgebroken om ruimte te maken. Ze gingen tot het uiterste om de ingebruikneming van het gebouw te saboteren. Voor de openingsceremonie in 1986 moest Koningin Beatrix via de achterdeur naar binnen om betogers te vermijden.*

*Laten we naar binnen gaan via de passage tussen het Stadhuis en het Muziektheater. Direct achter de balie van de portier zien we een wandreliëf waarop te zien is welke delen van Nederland onder water zouden verdwijnen als de dijken bezwijken en wat dan het feitelijke waterniveau in het land zou zijn. De consequenties voor Amsterdam? Die zijn dramatisch te noemen. Het is te hopen dat u goed kunt zwemmen.*

Omdat een groot gedeelte van Amsterdam onder de zeespiegel ligt, heeft het weinig zin dit als ijkpunt te nemen. Daarom wordt hier gebruik gemaakt van het Normaal Amsterdams Peil, het NAP. Het reliëf aan de muur illustreert hoe de stad is gebouwd – op ronde, houten palen en de moderne variant, de rechthoekige betonpalen.

In het souterrain staat de NAP-paal met het bronzen ijkpunt van het Normaal Amsterdams Peil. Dit is het zogenaamde nulniveau. Hier ziet u ook de waterkolommen die de actuele eb- of vloedstand aan de zee bij Vlissingen en IJmuiden geven. Het is een wetenschappelijke herinnering dat de welstand van de stad op vele manieren met het water verbonden is.

*We gaan nu naar buiten en lopen in noordwestelijke richting naar de Oude Hoogstraat, en naar onze laatste bestemming. Het Oost-Indisch Huis is nu een gebouw van de universiteit, maar niemand zal u belemmeren om even een kijkje op de binnenplaats te nemen.*

## BESTEMMING 10

### **Oost-Indisch Huis: Peter Plancius**

*De binnenplaats was ooit het bedrijvige hoofdkwartier van de Vereenigde Oostindische Compagnie. Hier in het Oost-Indisch Huis, dat in 1605 werd gebouwd, creëerden de oprichters een compagnie die de handel domineerde van Kaap de Goede Hoop tot Oost-Afrika, India, China, Japan, en Tasmanië in het verre zuiden.*

In deze periode van ontdekkingsreizen was de mondiale handel sterk afhankelijk van succesvolle zeenavigatie. Het succes van de Vereenigde Oostindische Compagnie overtrof de kleinere West-Indische Compagnie, en alle andere compagnies in die dagen.

De Vereenigde Oostindische Compagnie had het geluk dat Pieter Platvoet, ook bekend onder zijn Latijnse naam Petrus Plancius, één van de oprichter was. Peter Plancius werd in 1552 in Vlaanderen geboren, en was astronoom, geograaf, en predikant. Hij kwam in het bezit van 25 Portugese zeeatlassen van de wereld. Dergelijk kaarten waren in die dagen een waardevol bezit. Het was bevoorrechte informatie. Vanuit het hoofdkwartier hier in Amsterdam was Plancius met zijn zeekaarten mede verantwoordelijk voor de onstuimige groei van de compagnie. In het midden van de 17<sup>de</sup> eeuw had de VOC 150 koopvaardij schepen, 50.000 werknemers, en een wereldomspannend netwerk van handelsposten.

*De handel in kruiden, parfums en hout was uiterst winstgevend. Een zak nootmuskaat kon in het Oosten voor een halve cent worden gekocht en in Amsterdam met 15.000 procent winst worden verkocht. Geen wonder dus dat de compagnie sterk genoeg was haar eigen munten te slaan, een eigen leger op de been te brengen en een beroep kon doen op de Nederlandse vloot als versterking nodig was.*

De kaarten en navigatiegidsen die door Peter Plancius werden ontwikkeld, gaven de compagnie een aanzienlijk concurrentievoordeel. De Vereenigde Oostindische Compagnie beheerste de Nederlandse handel met Oost-Azië voor bijna twee honderd jaar. Plancius, een man van de Renaissance, breidde zijn werk uit met astronavigatie om de sterrenhemel te bestuderen en identificeerde een aantal nieuwe constellaties op een wereldbol die hij in 1598 ontwikkelde. Hij zou zich thuis gevoeld hebben in het modern, eclectische Amsterdam.

*We zijn nu aan het einde gekomen van onze wandeling. Wij stellen het op prijs dat u deze tocht door de stad met ons heeft willen maken. Hopelijk hebt u genoten van deze American Express Travelcast van Amsterdam, en van de verhalen over het water die kenmerkend zijn voor deze stad. Tot ziens.*

Dank u en vaarwel.